

Social Sciences Indexed

International
SOCIAL MENTALITY AND
RESEARCHER THINKERS JOURNAL
Open Access Refereed E-Journal & Refereed & Indexed
SMARTjournal (ISSN:2630-631X)

Architecture, Culture, Economics and Administration, Educational Sciences, Engineering, Fine Arts, History, Language, Literature, Pedagogy, Psychology, Religion, Sociology, Tourism and Tourism Management & Other Disciplines in Social Sciences

2019

Vol:5, Issue:20

pp.1011-1022

www.smartofjournal.com

editorsmartjournal@gmail.com

MADDE YANIT KURAMIYLA A ERTELEME ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ¹

DEVELOPMENT OF THE A PROCRASTINATION SCALE USING ITEM RESPONSE THEORY AND EXAMINATION OF ITS PSYCHOMETRIC CHARACTERISTICS

Doç.Dr. Arkun TATAR

FSM Vakıf Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul / Türkiye

Psikolog Hüdanur ÖZDEMİR

İstanbul / Türkiye

Article Arrival Date : 09.04.2019

Article Published Date : 19.06.2019

Article Type : Research Article

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.31576/smryj.301>

Reference : Tatar, A. & Özdemir, H. (2019). "Madde Yanıt Kuramıyla A Erteleme Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 5(20): 1011-1022

ÖZET

Ertelemeyi değerlendirmeye yönelik ölçme araçları bulunmasına karşın ilgili çalışmaların çoğunlukla akademik erteleme üzerinde yoğunlaştığı ve olgunun ölçülmesinde kullanılan mevcut ölçeklerin akademik ertelemeyi değerlendirmeye yönelik olduğu görülmektedir. Genel örnekleme erteleme davranışını değerlendirmeye yönelik alternatif ölçeklerin yetersiz olması nedeniyle bu çalışmada erteleme davranışı düzeyini ölçmeye yönelik bir ölçeğin geliştirilmesi ve hedef ölçeğin temel psikometrik özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda iki çalışma yürütülmüştür. Birinci çalışmada ilgili kaynaklardan faydalanılarak 77 madde hazırlanmış ve 18-61 yaşları arasında 165 kadın, 344 erkek olmak üzere toplam 509 kişiye uygulanmıştır. Birinci çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda madde havuzu gözden geçirilmiş ve madde sayısı artırılarak 120'ye çıkarılmıştır. İkinci çalışmaya 17-83 yaşları arasında 1065 kadın, 806 erkek olmak üzere toplam 1871 kişi katılmıştır. Bu çalışmada Madde Yanıt Kuramı kullanılarak 20 madde seçilmiş ve oluşturulan form A Erteleme Ölçeği olarak isimlendirilmiştir. Geliştirilen ölçeğin bütünü için iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı asıl uygulamada 0,94, bir hafta sonraki uygulamada 0,92, iki hafta sonraki uygulamada 0,93 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin bir ve iki hafta arayla yürütülen test-tekrar test uygulamalarındaki korelasyon katsayıları da 0,80 olarak hesaplanmıştır. Çalışmada, Melbourne Karar Verme Ölçeği I-II ve Beş Faktör Kişilik Envanteri uzun formu kriter bağıntılı geçerlilik çalışması için A Erteleme Ölçeği ile birlikte uygulanmıştır. Geliştirilen ölçeğin, Beş Faktör Kişilik Modeli'nde yer alan Öz-Denetim / Sorumluluk faktörü ile -0,63 korelasyon katsayısı gösterdiği belirlenmiştir. Melbourne Karar Verme Ölçeği'nin alt boyutları ile geliştirilen ölçek arasında ise 0,23 ile 0,43 değişen düzeyde korelasyonlar elde edilmiştir. Bu sonuçlara göre başka geçerlik çalışmalarına ihtiyaç duyulsa da geliştirilen ölçeğin temel test gerekliliklerini büyük oranda karşıladığı anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: erteleme, erteleme ölçeği, durumsal erteleme, kişilik özelliği olarak erteleme

ABSTRACT

Although there are several measures to assess procrastination, most of the research has focused on academic domain and the preponderance of available measures is centered on academic procrastination. Due to the notable paucity of

¹ Bu çalışmanın erken bir dönemdeki taslak hali International Psychological Applications Conference and Trends (4-6 Nisan 2014, Porto, Portekiz) isimli kongrede sözel bildiri olarak sunulmuştur.

alternative measures for general population, this study aimed to develop a procrastination scale and examine its basic psychometric properties. For this purpose, two studies were conducted. In the first study, 77 items was prepared in accordance with the related studies, and administered to 165 female and 344 male participants, a total of 509 people ranging in age between 18 and 65. Based on the findings from the preliminary study, the item pool was subsequently reevaluated in order to enhance its coverage and the initial number was raised to 120 by including new items. The second study was conducted with 1065 female and 806 male participants, a total of 1871 people between the ages of 17 and 83. In the second study, 20 items were selected using the Item Response Theory, and the latest version of the form was named as A Procrastination Scale. Cronbach Alfa internal consistency reliability coefficient for the scale was computed 0.94 in the main application, 0.92 a week later, and 0.93 two weeks later. Correlation coefficient among the test-retest administrations with one and two weeks of intervals was determined 0.80. In order to examine the criterion related validity, Melbourne Decision Making Questionnaire I-II and the Five Factor Personality Inventory were applied alongwith the A Procrastination Scale. Correlation coefficient of -0.63 was determined for the Conscientiousness factor of the Five Factor Model of Personality. In addition, it was observed that correlations ranged between 0.23 and 0.43 for the subscale scores of the Melbourne Decision Making Questionnaire. Although the need for further validity studies, initial results shows that the scale met the basic psychometric requirements.

Keywords: procrastination, procrastination scale, situational procrastination, trait procrastination

1. GİRİŞ

Erteleme, bir işe başlamayı veya başlanılan bir işi tamamlamayı geciktirme ya da herhangi bir konuda karar vermeyi veya verilen kararı uygulamayı sonraya bırakma eğilimini ifade etmekte ve basit bir kaçınma davranışından daha karmaşık bir yapıya işaret etmektedir (Mann, 2016; Rozental ve Carlbring, 2014; Steel, 2007; Tibbett ve Ferrari, 2015). Olgunun açıklanması, yapısal özelliklerinin belirlenmesi ve ölçümünün gerçekleştirilmesi amacıyla ortaya konulan tanımlar farklı kriterlere göre sınıflanmaktadır (Schraw, Wadkins ve Olafson, 2007). Bazı tanımlarda erteleme olumlu ve işlevsel yönlerine değinilmesine karşın, diğer tanımlarda çoğunlukla erteleme eğiliminin işlevsel olmayan yönleri ve kişinin yaşamı üzerindeki olumsuz sonuçları vurgulanmaktadır (Choi ve Moran, 2009; Chun Chu ve Choi, 2005; Ferrari, 1994; Schraw, Wadkins ve Olafson, 2007; Steel, 2007). Ayrıca, erteleme kavramsallaştırıldığı farklı tanımlarda, olgunun “bilişsel”, “davranışsal” ve “duygusal” olmak üzere farklı boyutları üzerinde durulmaktadır. Davranışsal boyut, yapılması gereken bir işi başlatmayı ya da sonlandırmayı geciktirme davranışını; bilişsel boyut, eyleme geçmeyi engelleyen mantık dışı inançları ve hedefe yönelik olarak yapılan hareket planı ile ortaya konulan performans arasındaki uyumsuzluğu; duygusal boyut, erteleme davranışından duyulan rahatsızlığı ve erteleme yol açtığı problemlerden kaynaklı olarak ortaya çıkan stres ve kaygıyı kapsamaktadır (Beck, Koons ve Milgrim, 2000; Blunt ve Pychyl, 2005; Orellana-Damacela, Tindale ve Suárez-Balcázar, 2000; Rebetez, Rochat ve Van der Linden, 2015; van Eerde, 2000; 2003a). Erteleme bu bileşenlerini farklı modellerle ayrı ayrı açıklama çabaları, yapının bütüncül bir şekilde ölçülmesinin ve değerlendirilmesinin önüne geçmiş görünmektedir (Rebetez, Rochat ve Van der Linden, 2015).

Erteleme kavramsallaştırılmasında bir diğer sınıflamayı ise durumsal erteleme (situational procrastination) ve kişilik özelliği olarak erteleme (trait procrastination) yaklaşımları oluşturmaktadır (Argiropoulou, Sofianopoulou ve Kalantzi-Azizi, 2016; Haghbin, 2015; Kaftan, 2018; Lay, Kovacs ve Danto, 1998; Schouwenburg ve Groenewoud, 2001; Stainton, Lay ve Flett, 2000). Durumsal erteleme, içinde bulunulan durumun özelliklerine bağlı olarak bir işi yapmayı sonraya bırakma eğilimine işaret etmektedir (Steel ve Klingsieck, 2016). Bu yaklaşıma göre, bir işin çekiciliği ve / veya iş tamamlandığında elde edilecek kazancın zamansal uzaklığı gibi değişkenler erteleme davranışında etkili olan temel durumsal özellikleri oluşturmaktadır (Schouwenburg ve Groenewoud, 2001; Steel, 2007). Ancak, tek başına durumsal özellikler, bağlamdan bağlama değişim göstermeyen genel erteleme eğilimini açıklamakta yetersiz kalmaktadır (Haghbin, 2015; Lay, 1997). Bu doğrultuda, ertelemeyle ilişkin bireysel farklılıkları belirlemek için yapılan çalışmalarda erteleme durağan ve tutarlı bir yapıya sahip olduğu gösterilmiştir (Lay, 1997; Schouwenburg ve Lay, 1995). Diğer bir ifadeyle, erteleme yalnızca hoş gitmeyen durumlarda, zorlayıcı kararlarda veya caydırıcı işlerde sergilenen bir davranış değil, yaşamın pek çok alanında yaygın olarak görülen davranışsal bir özellik olduğu ortaya konulmuştur (Argiropoulou,

Sofianopoulou ve Kalantzi-Azizi, 2016; Freeman, Cox-Fuenzalida ve Stoltenberg, 2011; Haghbin, 2015; Steel, 2007; Tibbett ve Ferrari, 2015). Bu bağlamda, ertelemenin, kişilik özellikleri ile ilişkisi incelendiğinde, özellikle Beş Faktör Kişilik Modeli'nde yer alan Sorumluluk ve Duygusal Denge faktörleri ile negatif yönlü, Dışadönüklük faktörü ile pozitif yönlü korelasyon göstermekte olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, en güçlü ilişkinin ise Sorumluluk faktörü ile ortaya çıktığı görülmektedir (Johnson ve Bloom, 1995; Lay ve Brokenshire, 1997; Lay, Kovacs ve Danto, 1998; Lee, Kelly ve Edwards, 2006; Milgram ve Tenne, 2000; Ross, Canada ve Rausch, 2001; Steel, Brothen ve Wambach, 2001; Watson, 2001). Kişilik özelliklerine yönelik boyut düzeyinde bir değerlendirme yapıldığında ise Sorumluluk ve Duygusal Denge faktörlerinin tüm alt boyutlarının, Dışadönüklük faktörünün de Girişkenlik ve Sıcaklık alt boyutlarının ertelemeyle ilişkili olduğu görülmektedir (Steel, 2007; Steel ve Klingsieck, 2016; van Eerde, 2003a; Watson, 2001).

Ertelemenin değerlendirilmesine yönelik çalışmaların birçoğu akademik erteleme üzerinde yoğunlaşmıştır (Blunt ve Pychyl, 1998; Bridges ve Roig, 1997; Lay, Edwards, Parker ve Endler, 1989; Milgram, Mey-Tal ve Levison, 1998; Moon ve Illingworth, 2005; Walsh ve Ugumba-Agwunobi, 2002). Bu çalışmalarda, ertelemenin ölçümünün, eğitim alanında geliştirilen ve ağırlıklı olarak akademik temelli durumsal özellikleri içeren ölçme araçlarıyla gerçekleştirildiği görülmektedir (Wang, Sperling ve Haspel, 2015; Wohl, Pychyl ve Bennett, 2010). Bu bağlamda, özellikle, üniversite öğrencilerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirmede sergiledikleri performansa ve akademik başarı ile erteleme düzeyi arasındaki ilişkiye odaklanılmıştır (Schraw, Wadkins ve Olafson, 2007; Solomon ve Rothblum, 1984; Steel, Brothen ve Wambach, 2001). Ancak daha yakın tarihli çalışmalarda, erteleme eğiliminin, belirli bir alana özgü olup olmadığı tartışmalarının olduğu görülmektedir (Klingsieck, 2013; van Eerde, 2016).

Erteleme davranışı yalnızca kişinin kendi yaşamını değil, etkileşim içerisinde bulunduğu çevreyi de olumsuz yönde etkilemektedir. Bu durum göz önünde bulundurulduğunda, bir görevi yerine getirmede veya bir konuda karar vermede erteleyici bir tutum sergilenmesi, özellikle iş yaşamında örgütsel iyi oluş açısından kritik sonuçlara yol açabilmektedir (van Eerde, 2016). Endüstri ve örgüt psikolojisi alanında, nedensiz yere bir işi yapmayı geciktirme davranışı, çoğunlukla “zaman yönetimi”, “verimsiz işgücü (empty labour)” ve “sanal kaytarma (cyberslacking)” başlıkları altında incelenmiştir. Ancak tatmin edici bir model çerçevesinde iş ortamında ertelemeyi açıklama çabalarının yetersiz kaldığı görülmektedir (Metin, Taris ve Peeters, 2016; van Eerde, 2003b). Çalışanların erteleme düzeylerini belirlemek için çoğunlukla üniversite öğrencileri için geliştirilen ölçeklerin kullanıldığı görülmekte ve bu durum da yapılan değerlendirmelerin geçerliği açısından problem oluşturmaktadır (Metin, Taris ve Peeters, 2016).

İşverene, çalışanlara, iş ortamına veya müşteriye zarar verme niyeti taşımaksızın yapılması gereken işi bilinçli olarak geciktirme ve işle ilgili olmayan herhangi bir eylemde bulunma olarak tanımlanan “iş ortamında erteleme” olgusu incelendiğinde, erkeklerin kadınlara oranla daha fazla erteleyici bir tutum sergilemekte oldukları anlaşılmaktadır (Gröpel ve Steel, 2008; Metin, Taris ve Peeters, 2016; Nguyen, Steel ve Ferrari, 2013; Steel, 2007). Ayrıca gelir getiren herhangi bir işte çalışmayan kişilerin, yarı zamanlı (part-time) olarak çalışanlara, yarı zamanlı olarak çalışanların ise tam zamanlı olarak çalışanlara oranla daha fazla erteleme eğiliminde oldukları görülmektedir (Nguyen, Steel ve Ferrari, 2013). Bunun yanı sıra yapılan işin özellikleri de erteleme davranışı üzerinde etkili olmaktadır. Ancak "beyaz yakalı" çalışanların "mavi yakalı" çalışanlara oranla erteleme konusunda daha rahat oldukları anlaşılmaktadır. Diğer bir ifadeyle, erteleme davranışı, farklı iş kollarında ve meslek gruplarında farklı düzeylerde gözlenmektedir (Hammer ve Ferrari, 2002; Nguyen, Steel ve Ferrari, 2013; van Eerde, 2016).

Bu çalışmada, yukarıda sunulanlar doğrultusunda, alanda konuyla ilgili yürütülen çalışmalara pratik katkı sağlayacağı düşünülen, erteleme davranışı düzeyini belirlemeye yönelik bir ölçeğin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada ayrıca geliştirilmesi planlanan ölçeğin bazı psikometrik

özelliklerinin ortaya konulması ve bu yolla ölçeğin sonraki kullanımları için kaynak çalışma oluşturulması hedeflenmiştir.

2. YÖNTEM

2.1. Birinci Çalışma

Çalışmada önce konuyla ilgili kaynaklar doğrultusunda ertelemenin tanımı ve ilgili değişkenler göz önünde bulundurularak 77 madde yazılmıştır. Madde havuzu, 1 = tamamen uygun, 5 = hiç uygun değil arasında puanlanan 5'li Likert tipi cevaplama seçeneği içerecek şekilde düzenlenmiştir.

2.1.1. Katılımcılar

Çalışmaya 18-61 yaşları arasında (ortalama = $35,33 \pm 9,23$ yıl) 165 kadın (%32,4) 344 erkek (%67,6) olmak üzere toplam 509 kişi katılmıştır.

2.1.2. Uygulama

Birinci çalışma, İstanbul ilinde kolay örnekleme yöntemiyle ulaşılabilen kişilerle, iki aylık bir dönem içerisinde, 77 maddelik formun bireysel uygulamalarla cevaplanması şeklinde gerçekleştirilmiştir.

2.1.3. Sonuçlar

Bu uygulamada, madde havuzu için madde analizi yapılmış ve 0,08 ile 0,42 arasında gerçekleşen değerlerde madde-ölçek toplam puan korelasyonları elde edilmiştir. Maddelerin 43'ünün madde-ölçek toplam puan korelasyonları 0.30'un altında gerçekleşmiştir. Madde havuzundan oluşan hedef ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 0,79 olarak belirlenmiştir. Ayrıca maddeler, iki parametrelili Madde Yanıt Kuramı (MYK, Item Response Theory-IRT) modeli ile incelenmiş ve 0 ile 2,165 arasında değişen düzeyde madde ayırt edicilik (a), -6,224 ile 4,040 arasında değişen düzeyde de güçlük parametre (b) değerleri hesaplanmıştır. Düşük düzeyde ayırt edicilik, madde gücü ve madde-ölçek toplam puan korelasyonu gösteren ölçek maddelerinin bir kısmı atılmış ve analizler tekrarlanmıştır. Ancak atılan maddelere rağmen ölçeğin iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı istenilen düzeyde gerçekleşmediği için ikinci bir uygulama yapılmasına karar verilmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda zayıf ölçek maddelerinin bir kısmının içeriği düzeltilmek amacıyla değiştirilmiştir. Ayrıca yeni maddeler de eklenerek sonraki uygulama için havuzda yer alan madde sayısı 120'ye çıkarılmıştır.

2.2. İkinci Çalışma

Çalışmanın bu aşamasında, birinci çalışma sonucunda oluşturulan 120 madde daha önce belirtilen şekilde 5'li Likert tipi cevaplama seçeneği ile puanlanacak düzenle uygulanmıştır.

2.2.1. Katılımcılar

Madde havuzunun bu formu, 17-83 yaşları arasında (ortalama = $29,88 \pm 11,61$ yıl) 1065'i kadın (%56,9) ve 806'sı erkek (%43,1) olmak üzere toplamda 1871 katılımcıya uygulanmıştır. Katılımcıların bir kısmına ise bir ve iki hafta sonra yapılan iki ayrı test - tekrar test uygulaması için yeniden ulaşılmıştır. Bir hafta sonra gerçekleştirilen tekrar test uygulamasında, 18-60 yaşları arasında (ortalama = $33,87 \pm 10,42$ yıl) 59 kadın (%53,2) ve 52 erkek (%46,8) olmak üzere toplam 111 katılımcıya ulaşılmıştır. İki hafta sonra gerçekleştirilen tekrar test uygulamasında ise 18-60 yaşları arasında (ortalama = $33,78 \pm 10,36$ yıl) 61 kadın (%50,8) ve 59 erkek (%49,2) olmak üzere toplam 120 katılımcıya ulaşılmıştır. Kriter geçerliliği çalışmasına ise 18-60 yaşları arasında (ortalama = $33,74 \pm 10,37$ yıl) 64 kadın (%51,2) ve 61 erkek (%48,8), toplam 125 katılımcı dahil edilmiştir.

2.2.2. Araç-Gereç

Bu çalışmada Mann, Burnett, Radford ve Ford (1997) tarafından geliştirilen, Deniz (2004) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Melbourne Karar Verme Ölçeği I-II (MKVÖ I-II) ve Somer, Korkmaz ve Tatar (2002; 2004) tarafından geliştirilen Beş Faktör Kişilik Envanteri uzun formu kriter bağıntılı geçerlilik çalışması için erteleme ölçeği ile birlikte uygulanmıştır.

2.2.2.1. Melbourne Karar Verme Ölçeği I-II

Melbourne Karar Verme Ölçeği, karar vermede öz-saygının değerlendirildiği birinci kısım ve karar verme stratejilerinin değerlendirildiği ikinci kısım olmak üzere iki ayrı ölçekten oluşmaktadır. Birinci kısım, üçü ters yönlü olarak puanlanan, 3'lü derecelendirme (2 = doğru, 0 = doğru değil) ile değerlendirilen altı maddeden oluşmaktadır. İkinci kısım ise 22 maddeden oluşmaktadır ve yine 3'lü derecelendirme (2 = doğru, 0 = doğru değil) ile değerlendirilmektedir. Ölçeğin bu kısmı Dikkatli Karar Verme Stili, Panik Karar Verme Stili, Kaçınan Karar Verme Stili ve Erteleyici Karar Verme Stili olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır (Deniz, 2004).

2.2.2.2. Beş Faktör Kişilik Envanteri

Beş Faktör Kişilik Envanteri uzun formu, 5'li Likert tipi (1 = Hiç Uygun Değil, 5 = Tamamen Uygun) değerlendirme içeren 220 maddeden oluşmaktadır. Uzun form faktörlerini Dışadönüklük, Yumuşak Başlılık / Geçimlilik, Öz-Denetim / Sorumluluk, Duygusal Tutarsızlık ve Gelişime Açıklık oluşturmaktadır. Envanter ayrıca bu beş faktör altında yer alan 17 ikinci düzey alt boyut yapısıyla değerlendirilebilmektedir (Somer, Korkmaz ve Tatar, 2002; 2004). Bu çalışmada sadece birinci üst düzey yapılar olarak faktörler alınmıştır.

2.2.3. Uygulama

İkinci çalışmanın uygulaması da yine İstanbul ilinde kolay örnekleme yöntemiyle ulaşılabilen ve çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden kişilerle yürütülmüştür. Büyük bir çoğunluğu bireysel uygulamalarla, test-tekrar test çalışması ve kriter bağıntılı geçerlik çalışmaları ise grup uygulamalarıyla yürütülen çalışmada tüm veriler iki yıllık bir dönemde toplanmıştır. Katılımcıların bir kısmı erteleme ölçeği maddeleri dışında kriter bağıntılı geçerlik çalışması kapsamında kullanılan diğer ölçme araçlarını da doldurmuşlardır. Ayrıca bu çalışmanın ilk uygulamasından bir ve iki hafta sonra olacak şekilde iki ayrı tekrar test uygulaması daha yürütülmüştür.

2.2.4. Verilerin Analizi

İkinci çalışmada, madde seçme sürecinde iki parametrelili Madde Yanıt Kuramı modeli kullanılarak madde parametre değeri hesaplamaları, klasik kuram ile madde analizi ve Cronbach Alfa iç tutarlılık güvenilirlik analizi hesaplamaları, farklı zamanlarda gerçekleştirilen uygulamalar arasında ve kriter olarak alınan diğer ölçme araçlarının toplam puanlarıyla erteleme ölçeği toplam puanı arasında Pearson korelasyon analizi hesaplamaları yapılmıştır.

2.2.5. Sonuçlar

Bu çalışma verisinde maddeler, döngüsel olarak iki parametrelili MYK modeli ve madde analizi ile incelenmiştir. Öncelikli olarak MYK ile madde ayırt edicilik değerleri (a) incelenmiş ve içeriği tekrar eden maddeler ile düşük ayırt edicilik gösteren maddeler atılmıştır. Daha sonra ise madde güçlük değerleri (b) dikkate alınmış ve farklı güçlük düzeylerindeki maddelerin seçilmesi sürecinde benzer güçlük değerlerine sahip olan maddeler arasından daha yüksek ayırt edicilik değeri gösteren maddeler tercih edilerek hedef ölçeğe alınmıştır. Bu işlemlerden sonra kalan maddeler için madde analizi yapılmış, iç tutarlılık güvenilirlik değeri incelenmiştir. Tüm bu işlemler ise her madde atıldıktan sonra tekrarlanmış ve değişimler gözden geçirilerek madde seçme işlemi sürdürülmüştür. Böylece son aşama olarak madde sayısı 20'ye (Ör. Genellikle yapmak zorunda olduğum işleri geciktiririm.) düşürülmüş, seçilen maddelerden oluşturulan forma da "A Erteleme Ölçeği" adı verilmiştir.

MYK ile yapılan analizler sonucunda seçilen maddelerin, 1,21 ile 2,619 arasında değişen düzeyde madde ayırt ediciliği, 0,557 ile 1,878 arasında değişen düzeyde de madde güçlük parametre değerlerine sahip oldukları görülmüştür. Ölçeğin son haline alınan maddelerin büyük çoğunluğunun iki parametrelili MYK model uyumu gösterdiği gözlenmiştir (Ki-kare(279) = 666,299; $p < 0,05$) (Tablo 1).

Tablo 1. Seçilen maddelerin Madde Yanıt Kuramı ile parametre hesaplamaları.

Maddeler (n = 1871)	Madde Ayırt Ediciliği (a)	Standart Hata	Madde Güçlüğü (b)	Standart Hata
1	1,814	0,059	1,878	0,038
2	2,362	0,068	1,034	0,032
3	2,228	0,066	1,172	0,032
4	2,002	0,059	1,177	0,034
5	1,938	0,059	1,391	0,036
6	1,636	0,044	1,108	0,039
7	1,592	0,044	1,368	0,039
8	1,879	0,051	1,161	0,036
9	1,723	0,049	0,984	0,038
10	2,619	0,074	0,928	0,030
11	1,759	0,049	1,064	0,036
12	2,114	0,057	1,055	0,034
13	2,000	0,054	0,944	0,034
14	1,210	0,032	0,835	0,048
15	1,637	0,045	0,797	0,042
16	1,706	0,046	0,557	0,039
17	1,665	0,042	0,877	0,036
18	1,313	0,034	0,692	0,045
19	1,882	0,049	1,299	0,035
20	1,404	0,039	0,939	0,045

Bu uygulamada ayrıca 20 madde için madde analizi yapılmış ve 0,528 ile 0,738 arasında gerçekleşen değerlerde madde-ölçek toplam puan korelasyonları hesaplanmıştır (Tablo 2).

Tablo 2. Seçilen maddeler için madde analizi sonuçları

Maddeler (n = 1871)	Madde Çıktığında Ölçek Ortalaması	Madde Çıktığında Ölçek Varyansı	Madde-Ölçek Toplam Puan Korelasyonu	Madde Çıktığında Ölçek Alfa'sı
1	41,060	219,403	0,602	0,933
2	40,640	209,852	0,715	0,931
3	40,680	212,434	0,696	0,931
4	40,640	214,088	0,665	0,932
5	40,850	214,400	0,629	0,933
6	40,560	213,848	0,585	0,933
7	40,680	216,737	0,577	0,933
8	40,600	215,066	0,634	0,932
9	40,440	213,488	0,613	0,933
10	40,520	210,491	0,738	0,931
11	40,580	211,829	0,626	0,933
12	40,570	212,816	0,669	0,932
13	40,470	211,979	0,663	0,932
14	40,250	213,723	0,528	0,935
15	40,320	210,311	0,637	0,932
16	40,140	208,452	0,654	0,932
17	40,360	213,158	0,612	0,933
18	40,150	213,334	0,561	0,934
19	40,730	214,614	0,622	0,933
20	40,390	211,925	0,593	0,933

Ölçeğin son hali olarak düşünülen bu formun Cronbach Alfa iç tutarlılık güvenirlik katsayısı ise tüm grup için 0,94, erkek grubu için 0,93 ve kadın grubu için 0,94 olarak belirlenmiştir. Tüm grup için, tek ve çift sıra numaralı maddelerden oluşan her iki yarı için Cronbach Alfa iki yarım test

güvenirlilik katsayısı 0,88, Spearman-Brown iki yarım test güvenirlilik katsayısı 0,94, Guttman iki yarım test güvenirlilik katsayısı 0,93, tek ve çift sıra numaralı iki yarı arasında ise 0,88 korelasyon katsayısı hesaplanmıştır (Tablo 3).

Tablo 3. Seçilen maddeler için güvenirlilik analizi sonuçları

	Tüm Grup	Erkekler	Kadınlar
n	1871	806	1065
Cronbach Alfa	0,94	0,93	0,94
Tek numaralı maddeler için Cronbach Alfa	0,88	0,88	0,88
Çift numaralı maddeler için Cronbach Alfa	0,88	0,87	0,89
Spearman-Brown iki yarım test güvenirlilik katsayısı	0,94	0,93	0,94
Guttman iki yarım test güvenirlilik katsayısı	0,93	0,93	0,94
İki yarı arası r	0,88	0,87	0,88

Ölçeğin, bir hafta sonra 111 kişinin katılımıyla gerçekleştirilen tekrar test uygulamasında 0,92, iki hafta sonra 120 kişinin katılımıyla gerçekleştirilen tekrar test uygulamasında ise 0,93 iç tutarlılık güvenirlilik katsayısı elde edilmiştir. Ölçeğin hem bir hafta sonraki hem de iki hafta sonraki uygulamasından elde edilen toplam puan ile ön uygulamasından elde edilen toplam puan arasında 0,80 düzeyinde korelasyon katsayısı hesaplanmıştır.

Ölçeğin, kriter bağıntılı geçerlik çalışması kapsamında birlikte uygulandığı 125 kişilik veride, Melbourne Karar Verme Ölçeği'nin birinci kısmını oluşturan Karar Vermede Öz-saygı alt boyutu ile -0,32, Dikkatli Karar Verme Stili alt boyutu ile -0,28, Panik Karar Verme Stili alt boyutu ile 0,30, Kaçınan Karar Verme Stili alt boyutu ile 0,43, Erteleyici Karar Verme Stili alt boyutu ile 0,23 ve Karar Verme Ölçeği genel toplam puanı ile 0,29 düzeyinde korelasyon gösterdiği gözlenmiştir. Ayrıca, ölçeğin, Beş Faktör Kişilik Envanteri'nin faktörlerinden Dışadönüklük ile -0,24, Yumuşak Başlılık / Geçimlilik ile -0,32, Öz-Denetim / Sorumluluk ile -0,63, Duygusal Tutarsızlık ile 0,31, Gelişime Açıklık ile -0,33 düzeyinde korelasyon gösterdiği görülmüştür.

3. TARTIŞMA

Bireyin hem kendi yaşamı hem de içerisinde bulunduğu çevre açısından olumsuz sonuçları olan erteleme davranışı yaşamın pek çok alanında yaygın olarak görülmesine karşın, olgunun ağırlıklı olarak akademik bağlamda ele alındığı ve ölçümünün çoğunlukla eğitim alanında geliştirilen ölçme araçlarıyla gerçekleştirildiği görülmektedir (Blunt ve Pynchyl, 1998; Bridges ve Roig, 1997; Lay, Edwards, Parker ve Endler, 1989; Milgram, Mey-Tal ve Levison, 1998; Moon ve Illingworth, 2005; Schraw, Wadkins ve Olafson, 2007; Solomon ve Rothblum, 1984; Steel, Brothen ve Wambach, 2001; Walsh ve Ugumba-Agwunobi, 2002; Wang, Sperling ve Haspel, 2015; Wohl, Pynchyl ve Bennett, 2010). Bir işe başlamayı veya başlanılan bir işi tamamlamayı geciktirme ile belirginleşen ve davranışsal bir özellik olan ertelemenin belirli bir alana özgü olup olmadığı yönündeki tartışmalar göz önünde bulundurulduğunda (Klingsieck, 2013; van Eerde, 2016), akademik bağlam dışında da kullanıma uygun alternatif ölçeklere ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada bu doğrultuda, genel erteleme düzeyini ölçmeye yönelik Türkçe ölçme araçlarının yetersiz olması nedeniyle yeni bir ölçme aracının geliştirilmesi ve geliştirilen ölçeğin psikometrik açıdan temel test gerekliliklerini karşılayıp karşılamadığının incelenmesi planlanmıştır. Bu amaçla iki ayrı çalışma gerçekleştirilerek geliştirilen ölçeğin sonraki kullanımları için kaynak oluşturulması hedeflenmiştir.

Birinci çalışma kapsamında önce, ilgili çalışmalarda ortaya konulan operasyonel tanımlar doğrultusunda ertelemeyi ölçmeye yönelik 77 madde yazılarak ilk madde havuzu oluşturulmuştur. Oluşturulan madde havuzu için gerçekleştirilen uygulama sonucunda elde edilen bulgular genel olarak değerlendirildiğinde ise bu havuzun hedef ölçek için yeterli olmadığı görülmüştür. Ön uygulama çalışması sonrasında madde havuzu gözden geçirilmiş ve havuzun kapsamı genişletilerek madde sayısı 120'ye çıkarılmıştır. İkinci çalışmada ise oluşturulan yeni madde havuzu görece büyük bir katılımcı gruba uygulanmış ve modern test teorisi ile klasik test teorisi birlikte kullanılarak madde seçim süreci yürütülmüştür. Öncelikle Madde Yanıt Kuramı'na dayalı olarak

yapılan madde seçimi sürecinde iki parametrelili model kullanılmış, maddeler ayırt edicilik ve güçlük düzeyleri dikkate alınarak seçilmiştir. Hedef ölçek için madde havuzundan 100 maddenin atılmasıyla 20 madde seçilmiş ve oluşturulan form, A Erteleme Ölçeği olarak isimlendirilmiştir. Ölçekte yer alan 20 maddenin ayırt ediciliklerinin iyi düzeyde olduğu ve güçlük düzeylerinin de ölçülen özellik üzerinde dengeli dağıldığı gözlenmiştir. Klasik test kuramına dayalı olarak yapılan madde analizi değerlendirmelerinde de seçilen maddelerin yüksek kabul edilebilecek düzeylerde madde-ölçek toplam puan korelasyonları gösterdikleri görülmüştür. Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirlik katsayısının da benzer şekilde yüksek düzeyde (0,94) olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, ölçeğin ilk uygulamasının bir ve iki hafta sonra yapılan iki ayrı tekrar test uygulaması ile yüksek düzeyde korelasyon gösterdiği görülmüştür.

Benzer şekilde yürütülen kriter bağıntılı geçerlik çalışmasında da ilgili çalışmalarda sunulanlar doğrultusunda sonuçlar elde edilmiştir. Melbourne Karar Verme Ölçeği'nin alt boyutları ile geliştirilen ölçek arasında 0,23 ile 0,43 değişen düzeyde korelasyonlar elde edilmiştir. Bu sonuçlardan özellikle A Erteleme Ölçeği toplam puanı ile Erteleyici Karar Verme Stili alt boyutu toplam puanı arasında elde edilen 0,23 düzeyindeki korelasyon biraz düşük görünmektedir. Ancak bu karşılaştırmalarda elde edilen sonuçların ayrıca yorumlanması gerekmektedir. Ayrıca yine kriter bağıntılı geçerlik çalışması kapsamında erteleme ile kişilik özellikleri arası ilişkiler incelenmiş ve A Erteleme Ölçeği toplam puanının en güçlü ilişkiyi Beş Faktör Kişilik Modeli'nde yer alan faktörler arasından Öz-Denetim / Sorumluluk faktörü ile ($r = -0,63$) gösterdiği belirlenmiştir. Ertelemenin kişilik özellikleri ile ilişkisinin incelendiği çalışmalarda, sorumluluk ile ertelemenin ölçülen özellik açısından büyük oranda örtüşme gösterdiği ve mevcut kişilik envanterlerinde yer alan Sorumluluk faktörünün, ertelemenin açıklanmasında belirleyici rol oynayan kişilik özelliklerinin (kontrollü, planlı, programlı, dakik, öz-disiplinli olma vb.) bir kısmını da içeriyor olması nedeniyle, sorumluluk ile erteleme arasında oldukça güçlü bir ilişki bulunduğu bildirilmektedir (Freeman, Cox-Fuenzalida ve Stoltenberg, 2011; Lay, 1997; Lay ve Brokenshire, 1997; Lay, Kovacs ve Danto, 1998; Steel, 2007; Watson, 2001). Bu çalışmada ise elde edilen ilişki örtüşmeyi düşündürmeyecek düzeyde gerçekleşmiştir. Ayrıca, söz konusu çalışmalarda ertelemenin Duygusal Denge ile negatif yönde ilişkili olduğu bildirilmektedir. Bu çalışmada kişilik ölçümü için kullanılan Beş Faktör Kişilik Envanteri kapsamında söz konusu faktörün Duygusal Tutarsızlık olarak isimlendirildiği ve dolayısıyla puanlamasının da buna uygun olarak yapıldığı göz önünde bulundurulduğunda, elde edilen korelasyon katsayısının yönünün pozitif olması beklenen yönde gerçekleşen bir sonuç olmuştur. Buna karşın, Dışadönüklük faktörü için elde edilen ilişkinin yönü ($r = -0,24$), önceki çalışmaların bir kısmında belirtilenlerden farklı bir sonuç ortaya koymuştur. İlgili çalışmalarda Dışadönüklük ile erteleme arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu ve dışadönüklük düzeyi arttıkça erteleme düzeyinin de artış gösterdiği bildirilmektedir (Freeman, Cox-Fuenzalida ve Stoltenberg, 2011). Bu çalışmada belirtilen yönde bir ilişki elde edilmemiş olması kişilik envanterlerinin ölçüm kapsamıyla ilişkili bir sonuç olarak görünmekte ve bu nedenle bu çalışmanın kapsamı dışında kalan geniş bir araştırma konusunu oluşturmaktadır. Bu noktada geliştirilen ölçeğin Beş Faktör Kişilik Modeli'nin üst yapı olarak sadece faktörleri ile değil, ikinci düzey yapı olarak alt boyutlarıyla da karşılaştırılmasının hem ölçeğin geçerliği açısından hem de ertelemeyi yordayan kişilik özelliklerinin belirlenmesi açısından daha fazla bilgi sağlayacağı anlaşılmaktadır. Son olarak, Uyumluluk ve Deneyime Açıklık faktörlerinin erteleme açısından belirgin sonuçlar vermeyen veya ertelemenin açıklanmasında diğer faktörlere oranla daha zayıf sonuçlar ortaya koyan faktörler olduğu belirtilmektedir (Steel, 2007). Buna karşın bu çalışmada ertelemenin, Gelişime Açıklık ile -0,33, Yumuşak Başlılık / Geçimlilik ile -0,32 düzeyinde korelasyon gösterdiği görülmüştür. Benzer şekilde bu sonuçlar, ertelemenin kişilik özellikleri ile ilişkisinin ayrıntılı bir şekilde incelendiği betimsel çalışmalara ihtiyaç olduğunu düşündürmektedir.

Yukarıda verilen sonuçlar, A Erteleme Ölçeği'nin amaca uygun ölçme aracı olması konusunda olumlu işaretler taşıdığını göstermektedir. Ancak, çalışmada özellikle aynı yapıyı ölçen bir başka ölçekle yapılacak kriter bağıntılı geçerlik çalışmasının bulunmaması bu çalışma için bir eksiklik

olarak durmaktadır. Sonuç olarak, ölçeğin pek çok geçerlik çalışmasına ihtiyaç duyduğu anlaşılmaktadır. Özellikle, ertelemenin kavramsallaştırıldığı farklı modellerde olgunun farklı boyutları (duygusal, davranışsal, bilişsel) üzerinde yoğunlaşmış olması ve ölçümünün de söz konusu boyutları bütüncül bir şekilde değerlendirmede yetersiz kalan ölçme araçlarıyla gerçekleştiriliyor olması, ertelemeye ilişkin yapılan değerlendirmelerin geçerliği açısından problem oluşturmanın yanı sıra bu çalışmada geliştirilen ölçeğin yapı geçerliğinin incelenmesi gerekliliğini de ortaya koymaktadır. Ayrıca, erteleme olgusunu yaygın olarak akademik bağlamda ve eğitim alanına ilişkin durumsal değişkenler çerçevesinde açıklama çabaları, özellikle iş ortamına yönelik tatmin edici modeller ortaya konulmasının önüne geçmiş görünmektedir (Metin, Taris ve Peeters, 2016; van Eerde, 2003b). Özellikle, çalışan bireylerin erteleme düzeylerini belirlemek için çoğunlukla üniversite öğrencileri için veya üniversite öğrencilerinden oluşan örneklem grupları üzerinde geliştirilen ölçeklerin kullanılıyor olması, endüstri ve örgüt psikoloji alanında ertelemeyi ölçmeye yönelik güvenilir ve geçerli ölçme araçlarına duyulan ihtiyacı yansıtmaktadır. Bununla birlikte bu çalışmada geliştirilen A Erteleme Ölçeği'nin bu türden uygulamalar için uygun olup olmadığı, ilgili diğer değişkenlerle ilişkisi bağlamında sınanmasının hem ölçeğin geçerliğine hem de alanda yapılacak araştırma ve uygulamalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Argiropoulou, M. I., Sofianopoulou, A., & Kalantzi-Azizi, A. (2016). The relation between general procrastination and health behaviors: what can we learn from Greek students? In F. M. Sirois and T. A. Pychyl (Eds.), *Procrastination, health, and well-being* (pp. 143-160). London, UK: Academic Press.
- Beck, B. L., Koons, S. R., & Milgrim, D. L. (2000). Correlates and consequences of behavioral procrastination: the effects of academic procrastination, self-consciousness, self-esteem and self-handicapping. *Journal of Social Behavior and Personality*, 15(5), 3-13.
- Blunt, A., & Pychyl, T. A. (1998). Volitional action and inaction in the lives of undergraduate students: state orientation, procrastination and proneness to boredom. *Personality and Individual Differences*, 24(6), 837-846.
- Blunt, A., & Pychyl, T. A. (2005). Project systems of procrastinators: a personal project-analytic and action control perspective. *Personality and Individual Differences*, 38(8), 1771-1780.
- Bridges, K. R., & Roig, M. (1997). Academic procrastination and irrational thinking: a re-examination with context controlled. *Personality and Individual Differences*, 22(6), 941-944.
- Choi, J. N., & Moran, S. V. (2009). Why not procrastinate? Development and validation of a new active procrastination scale. *The Journal of Social Psychology*, 149(2), 195-212.
- Chun Chu, A. H., & Choi, J. N. (2005). Rethinking procrastination: positive effects of "active" procrastination behavior on attitudes and performance. *The Journal of Social Psychology*, 145(3), 245-264.
- Deniz, M. E. (2004). Üniversite öğrencilerinin karar vermede öz saygı karar verme stilleri ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi üzerine bir araştırma. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4 (15), 23-35.
- Ferrari, J. R. (1994). Dysfunctional procrastination and its relationship with self-esteem, interpersonal dependency, and self-defeating behaviors. *Personality and Individual Differences*, 17(5), 673-679.
- Freeman, E. K., Cox-Fuenzalida, L. E., & Stoltenberg, I. (2011). Extraversion and arousal procrastination: waiting for the kicks. *Current Psychology*, 30(4), 375-382.
- Gröpel, P., & Steel, P. (2008). A mega-trial investigation of goal setting, interest enhancement, and energy on procrastination. *Personality and Individual Differences*, 45(5), 406-411.

- Hagbin, M. (2015). Conceptualization and operationalization of delay: development and validation of the Multifaceted Measure of Academic Procrastination and the Delay Questionnaire. Unpublished doctoral dissertation, Carleton University, Ottawa, Canada.
- Hammer, C. A., & Ferrari, J. R. (2002). Differential incidence of procrastination between blue- and white-collar workers. *Current Psychology: Developmental, Learning, Personality, Social*, 21, 333-338.
- Johnson, J. L., & Bloom, M. A. (1995). An analysis of the contribution of the factors of personality to variance in academic procrastination. *Personality and Individual Differences*, 18(1), 127-133.
- Kaftan, O. J. (2018). The dynamics underlying procrastination: goal focus as a predictor of activity evaluations and its role for goal pursuit. Unpublished doctoral dissertation, University of Zurich, Faculty of Arts and Social Sciences, Zurich.
- Klingsieck, K. B. (2013). Procrastination in different life-domains: is procrastination domain specific. *Current Psychology*, 32(2), 175-185.
- Lay, C. H. (1997). Explaining lower-order traits through higher-order factors: the case of trait procrastination, conscientiousness, and the specificity dilemma. *European Journal of Personality*, 11(4), 267-278.
- Lay, C. H., & Brokenshire, R. (1997). Conscientiousness, procrastination, and person-task characteristics in job searching by unemployed adults. *Current Psychology*, 16(1), 83-96.
- Lay, C. H., Edwards, J. M., Parker, J. D., & Endler, N. S. (1989). An assessment of appraisal, anxiety, coping, and procrastination during an examination period. *European Journal of Personality*, 3(3), 195-208.
- Lay, C. H., Kovacs, A., & Danto, D. (1998). The relation of trait procrastination to the Big-Five factor Conscientiousness: an assessment with primary-junior school children based on self-report scales. *Personality and Individual Differences*, 25(2), 187-193.
- Lee, D. G., Kelly, K. R., & Edwards, J. K. (2006). A closer look at the relationships among trait procrastination, Neuroticism, and Conscientiousness. *Personality and Individual Differences*, 40(1), 27-37.
- Mann, L. (2016). Procrastination revisited: a commentary. *Australian Psychologist*, 51(1), 47-51.
- Mann, L., Burnett, P., Radford M., & Ford, S. (1997). The Melbourne Decision Making Questionnaire: an instrument for measuring patterns for coping with decisional conflict. *Journal of Behavioral Decision Making*, 10(1), 1-19.
- Metin, U. B., Taris, T. W., & Peeters, M. C. (2016). Measuring procrastination at work and its associated workplace aspects. *Personality and Individual Differences*, 101, 254-263.
- Milgram, N. N., Mey-Tal, G., & Levison, Y. (1998). Procrastination, generalized or specific, in college students and their parents. *Personality and Individual Differences*, 25(2), 297-316.
- Milgram, N., & Tenne, R. (2000). Personality correlates of decisional and task avoidant procrastination. *European Journal of Personality*, 14(2), 141-156.
- Moon, S. M., & Illingworth, A. J. (2005). Exploring the dynamic nature of procrastination: a latent growth curve analysis of academic procrastination. *Personality and Individual Differences*, 38(2), 297-309.
- Nguyen, B., Steel, P., & Ferrari, J. R. (2013). Procrastination's impact in the workplace and the workplace's impact on procrastination. *International Journal of Selection and Assessment*, 21(4), 388-399.

- Orellana-Damacela, L. E., Tindale, R. S., & Suárez-Balcázar, Y. (2000). Decisional and behavioral procrastination: how they relate to self-discrepancies. *Journal of Social Behavior and Personality*, 15(5), 225-238.
- Rebetez, M. M. L., Rochat, L., & Van der Linden, M. (2015). Cognitive, emotional, and motivational factors related to procrastination: a cluster analytic approach. *Personality and Individual Differences*, 76, 1-6.
- Ross, S. R., Canada, K. E., & Rausch, M. K. (2002). Self-handicapping and the Five Factor Model of personality: mediation between Neuroticism and Conscientiousness. *Personality and Individual Differences*, 32(7), 1173-1184.
- Rozental, A., & Carlbirg, P. (2014). Understanding and treating procrastination: a review of a common self-regulatory failure. *Psychology*, 5(13), 1488-1502.
- Schouwenburg, H. C., & Groenewoud, J. (2001). Study motivation under social temptation; effects of trait procrastination. *Personality and Individual Differences*, 30(2), 229-240.
- Schouwenburg, H. C., & Lay, C. H. (1995). Trait procrastination and the Big-Five factors of personality. *Personality and Individual Differences*, 18(4), 481-490.
- Schraw, G., Wadkins, T., & Olafson, L. (2007). Doing the things we do: a grounded theory of academic procrastination. *Journal of Educational Psychology*, 99(1), 12-25.
- Solomon, L. J., & Rothblum, E. D. (1984). Academic procrastination: frequency and cognitive-behavioral correlates. *Journal of counseling psychology*, 31(4), 503-509.
- Somer, O., Korkmaz, M., & Tatar, A. (2002). Beş Faktör Kişilik Envanteri'nin geliştirilmesi I: ölçek ve alt ölçeklerin oluşturulması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 17(49): 21-33.
- Somer, O., Korkmaz, M., & Tatar, A. (2004). Kuramdan uygulamaya Beş Faktör Kişilik Modeli ve Beş Faktör Kişilik Envanteri (5FKE). İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Yayın No: 128.
- Stainton, M., Lay, C. H., & Flett, G. L. (2000). Trait procrastinators and behavior/trait-specific cognitions. *Journal of Social Behavior and Personality*, 15(5), 297-312.
- Steel, P. (2007). The nature of procrastination: a meta-analytic and theoretical review of quintessential self-regulatory failure. *Psychological Bulletin*, 133(1), 65-94.
- Steel, P., & Klingsieck, K. B. (2016). Academic procrastination: psychological antecedents revisited. *Australian Psychologist*, 51(1), 36-46.
- Steel, P., Brothen, T., & Wambach, C. (2001). Procrastination and personality, performance, and mood. *Personality and Individual Differences*, 30(1), 95-106.
- Tibbett, T. P., & Ferrari, J. R. (2015). The portrait of the procrastinator: risk factors and results of an indecisive personality. *Personality and Individual Differences*, 82, 175-184.
- van Eerde, W. (2000). Procrastination: self-regulation in initiating aversive goals. *Applied Psychology*, 49(3), 372-389.
- van Eerde, W. (2003a). A meta-analytically derived nomological network of procrastination. *Personality and Individual Differences*, 35(6), 1401-1418.
- van Eerde, W. (2003b). Procrastination at work and time management training. *The Journal of Psychology*, 137(5), 421-434.
- van Eerde, W. (2016). Procrastination and well-being at work. In F. M. Sirois and T. A. Pychyl (Eds.), *Procrastination, health, and well-being* (pp. 233-253). London, UK: Academic Press.

Walsh, J. J., & Ugumba-Agwunobi, G. (2002). Individual differences in statistics anxiety: the roles of perfectionism, procrastination and trait anxiety. *Personality and Individual Differences*, 33(2), 239-251.

Wang, J., Sperling, R. A., & Haspel, P. (2015). Patterns of procrastination, motivation, and strategy use across class contexts and students' abilities. *Journal of Psychology and Behavioral Science*, 3(2), 61-73.

Watson, D. C. (2001). Procrastination and the Five-Factor Model: a facet level analysis. *Personality and Individual Differences*, 30(1), 149-158.

Wohl, M. J., Pychyl, T. A., & Bennett, S. H. (2010). I forgive myself, now I can study: how self-forgiveness for procrastinating can reduce future procrastination. *Personality and Individual Differences*, 48(7), 803-808.